

Agrarische strijd in Myanmar ten tijde van klimaatverandering, populisme en een autoritair regime

In onderzoek naar landroof vanaf de crisis van 2007-2008 is gekeken naar het verband tussen toe-eigening van land door buitenlandse en nationale elites en onteigening van gemarginaliseerde bevolkingsgroepen, en hoe deze zich daartegen hebben verzet. In het tijdperk van klimaatverandering wordt land steeds meer in verband gebracht met klimaatverandering en is beleid ter beperking van klimaatverandering steeds meer op land gericht. Tegelijkertijd is de huidige wereldwijde opmars van autoritaire en populistische politiek van invloed op de wijze waarop de strijd om land en hulpbronnen wordt geframed en uitgevochten.

Om inzicht te krijgen in deze dynamiek wordt in dit onderzoek de volgende vraag gesteld: hoe en onder welke voorwaarden wordt de huidige strijd om land ten tijde van een autoritair regime, klimaatverandering en populisme geframed en uitgevochten?

Deze vraag wordt beantwoord door onderzoek te doen naar de politieke, economische en ecologische omstandigheden tegen de achtergrond van het politieke regime en sociale bewegingen in Birma/Myanmar in historisch perspectief en tot de periode van liberalisering onder president Thein Sein en de Nationale Liga voor Democratie (2011-2020). Er wordt onderzocht hoe de autoritaire en populistische dynamiek in de hervormingsperiode zich verhoudt tot de bredere politieke economie en vormgeeft aan de strijd om land en hulpbronnen. Ook wordt gekeken naar het dwarsverband tussen opkomend beleid ter beperking van klimaatverandering en een historische dynamiek van conflict en accumulatie.

In het onderzoek is gebruikgemaakt van participerende observatie en etnografische methodes, interviews, persoonlijke gesprekken en er is een betrokken wetenschappelijk-activistische benadering gekozen. Er is ook gebruikgemaakt van secundaire data en historisch materiaal.

Uit het onderzoek blijkt ten eerste dat de strijd om land onderdeel is van een langere geschiedenis van kapitalistische ontwikkeling, ecologische transformaties, staatsvorming en etnisch-territoriale conflicten sinds de Britse koloniale overheersing in Birma/Myanmar. Ten tweede blijkt de strijd om land en hulpbronnen tevens een strijd om de staat te zijn, waarbij staat en samenleving worden beschouwd als strijdtoneel. Ondanks de historische verankering worden militaire dominantie, autoritarisme en populisme gezien als veranderlijke kenmerken van de staatsactoren en -dynamiek. Ten derde blijkt dat gangbare oplossingen voor conflicten over land, waaronder eigendomsrechten en formalisering gebaseerd op transparantie en betrokkenheid van meerdere belanghebbenden, ontoereikend zijn om langdurige conflicten over land en hulpbronnen op te lossen. Ten vierde is de strijd om land ook een strijd voor rechtvaardigheid op het gebied van milieu en klimaat. Dit wordt in dit onderzoek 'agrarische klimaatrechtvaardigheidstrijd' genoemd. Hierbij gaat het niet alleen om een strijd om hulpbronnen, maar ook om erkenning en vertegenwoordiging, en over democratisering in het algemeen. De politieke dynamiek van het uitbreiden van de strijd rond grootschalige palmolieconcessies, mijnbouwprojecten en top-down natuurbehoudprojecten in de zuidelijke regio Tanintharyi biedt nieuwe kansen, maar gaat ook gepaard met spanningen en heeft zwakke plekken. Ten slotte blijkt dat met de strijd om land in peri-urbane gebieden vormen van autoritaire en ontwikkelingsgerichte onteigening worden betwist. Dit illustreert de raakvlakken tussen de strijd om grond in de stad en op het platteland, waarbij de onderliggende logica de kiem kan vormen voor bondgenootschappen tussen verschillende klassen.

De conclusie van dit onderzoek is dat bij de huidige strijd om land niet voorbijgegaan kan worden aan de ecologische klimaatcrisis en de strijd om andere hulpbronnen, de bredere politieke economie en de inrichting van de staat. Dit betekent dat de historisch verankerde macht van militaire elites wordt

betwist en er genavigeerd moet worden door ruimten van betwist grondgebied. Deze strijd wordt relevant voor de huidige strijd tegen het aanhoudend en toenemend gewelddadig autoritarisme onder het militaire bewind sinds februari 2021.